

N:o 75.

Ank. till Riksd. Kansli d. 4 Maj 1867, kl. 2 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion om vissa åtgärder rörande skogshushållningen i de Norrländska länen.

Uti väckt motion (N:o 21), som Första Kammaren öfverlemnadt till Lag-Utskottets behandling, har Herr *E. V. Almqvist* framlagt ett detaljeradt förslag till stadganden angående vilkoren och sättet för skogsafverkningens bedrivande i Stora Kopparbergs och samtliga Norrländska länen, af följande innehåll:

a) att timmer, som jemlikt Kongl. Maj:ts nådiga Förordning den 21 December 1865, angående utsyning och försäljning af skogsalster från Kronans skogar i Stora Kopparbergs län och de Norrländska länen, blifvit behörigen utsynadt och stämpladt, vare sig från kronopark och öfriga under Kongl. Maj:ts och Kronans omedelbara disposition stående kronomarker, eller från de under allmän vård och uppsigt stående, dels sågverken i stället för privilegierad stockfångst mot stubbören upplätta eller utbrutna skogar, och dels kronohemman och krononybyggen anvisade eller tilldelade områden, skola, sedan aforslingen från skogen egt rum, vid timmervälta eller flottled i ordentliga hoppar redigt uppläggas, för att af jägeribetjeningen, före flottningen, kunna öfverses och, der flere än ett block af trädet erhållits, med kronomärke förses; skolande afverkaren för sådant ändamål före medlet af Mars månad hvarje år till revierförvaltaren eller närmaste skogsuppsyningsman uppgifva de ställen, der virket från hvarje särskild skogstrakt är eller kommer att blifva till kontrollstämpling upplagdt;

b) att timmer, som från kronoskatte, frälseskatte eller andra enskilda hemmans skogar till flottning afverkas, äfvenledes skall af jägeribetje-

ningen med kontrollmärke förses, innan detsamma i flottled nedföres, för hvilket ändamål egaren, i likhet med afverkaren å kronomark, skall åligga att på lämpliga ställen i afverkningsplatsernas närhet sammanföra och redigt upplägga det virke, som för året till försäljning och utdrifning medelst flottning afses, samt till traktens revierförvaltare eller närmast boende skogsuppsyningsman, före medlet af Mars månad hvarje år, uppgifva de ställen, å hvilka det virke, som han önskar få med kontrollstämpel försedt, är eller sednast före den 15 Mars kommer att blifva upplagdt;

e) att afstämplingen skall af jägeribetjeningen verkställas från medlet af Mars till flottningtidens början. Vid denna afstämpling skall i afseende å det i mom. a) omförmälda virke från allmänna skogar undersökas, huruvida detsamma öfverensstämmer med de för året verkställda utstämplingarne, hvarjemte, om skälig anledning dervid förefinnes till antagande att otillåten afverkning å de skogar, från hvilka samma virke erhållits, egt rum, derom anställas undersökning och det laga åtal, hvartill omständigheterna kunna föranleda.

Beträffande åter det i mom. b) afsedda virke, skall jägeribetjeningen ega att af hemmansinnehafvarne fordra uppgift å de skogstrakter, på hvilka virket är fäldt, samt att kontrollera uppgifterna, och om dessa befinnas felaktiga och lemna giltig anledning att större eller mindre del af virket blifvit på Kronans eller öfriga under allmän vård stående skogar åverkadt, derom anställa undersökning och, om så erfordras, laga åtal;

d) att kontrollstämplingarne skola verkställas utan kostnad för virkesegarne, helst å deras egen eller deras rättsinnehafvares närvaro; börande jägeribetjeningen af allmänna medel därför åtnjuta godtgörelse efter vissa bestämda grunder;

e) att virke af sådan beskaffenhet, att detsamma kan till bjelkar, såg- och byggnadstimmer eller sparrar med fördel användas och i flottled påträffas, utan att vara med krono- eller kontrollmärke försedt, skall vara förbrutet och till Kongl. Maj:t och Kronan förfallet;

f) att egaren eller åbo till sådana kronoskatte-, frälseskatte- och kronohemman, som antingen redan erhållit ego-områden sig tilldelade eller ock å hvilka nu gällande afvittringsstadgar äro att tillämpa, hvad dessa sistnämnda hemman beträffa, likväl först sedan de blifvit till skatte lösta, förblifva fortfarande i oförkränkt åtnjutande af deras rätt att till husbehof och afsalu begagna skogen, så långt med dess framtida bestånd förenligt är. Om genom de i nästföljande moment stadgade besigtningar ådagaläggas, att skogen till dylika hemman hårdare anlitas, än hvad sålunda medgifvet är, må Konungens Befallningshafvande ega att föreskrifva nödiga rättelser, samt att, om dessa

ej iakttagas, på förslag af vederbörande jägeribetjening, bestämma de grunder och villkor, hvarunder skogen, med betryggande af dess framtida bestånd och till bevarande mot sköfling, må af egaren eller åboen begagnas, hvarvid Kongl. Förordningen af den 29 Juni 1866 angående dispositionsrätten öfver skogen å sådana skattehemman, som bildas af nybyggen, hvilka hädanefter från Kronan upplåtas, må för viss tid — dock ej utöfver tio år för hvarje gång — till efterrättelse i tillämpliga delar för skogsafverkningen anbefallas;

g) att jägeri- och kronobetjeningen skall åligga att med uppmärksamhet följa skogshandteringen å de inom deras tjenstgöringsdistrikt varande kronoskatte- och frälseskatte samt öfriga enskilda hemmansskogarne, samt att, om anledning till misshushållning och vanvård derå förekommer, på stället i egarens eller åboens närvaro, anställa undersökning och besigtning; och om missvård eller högre afverkning än skogen tål dervid skulle ådagaläggas, sådant hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande anmäla och vidare tillse, att de föreskrifter bemälda myndighet då kan komma att meddela, blifva nogsam iakttaga; samt att i motsatt fall ytterligare anmälan derom afgifva, med hemställan om de vidare åtgärder, som under sådana omständigheter kunna anses vara af behovet påkallade;

h) att hemman och nybyggen i de lappmarker, hvilka ännu icke blifvit afvittrade och för hvilka afvittringsstadgar ej finnas, och hvilka hemman och nybyggen hvarken genom gällande författningar eller uti införselresolutionerna blifvit tillerkända annan rätt till omgifvande skog, än att derifrån erhålla behöfligt byggnadsvirke och nödig vedbrand, i afseende å skogens begagnande, sedan hemmanen blifvit till skatte lösta, ställas i full likhet med hvad angående dispositionsrätten öfver skogen å sådana skattehemman, som uppkomma af nybyggen, som hädanefter från kronan upplåtas, jemlikt Kongl. Förordningen af den 29 Juni 1866, finnes stadgadt;

hemställande slutligen motionären, det Riksdagen måtte till Kongl. Maj:t aflåta underdånig framställning, det Kongl. Maj:t i öfverensstämmelse med här ofvan antydda eller andra lämpliga grunder, täcktes i Nåder meddela erforderliga föreskrifter:

angående kontrollens utöfvande på afverkningen från Kongl. Maj:ts och Kronans samt öfriga under allmän uppsigt och vård stående skogar i de Norrländska länen, så att olaga afverkning eller åverkan derå må förebyggas, eller åtminstone i möjligaste måtto inskränkas; och

angående vården och begagnande-rätten af, samt uppsigten öfver de skogar, som tillhöra eller komma att tilläggas nuvarande, och härefter blifvande kronoskatte- och frälseskatte- jemte öfriga enskildes hemman i berörda län, till betryggande af skogarnes vid dessa hemman fortvaro och framtida bestånd.

Utskottet har jemväl erhållit del af den diskussion, som inom Kammar-
ren före remissen af motionen egt rum, och deraf inhemtat, hurusom Chefen
för Skogsstyrelsen uttalat betänkligheter mot motionärens förslag dels med an-
ledning af de dryga kostnader för Staten, detsamma utförande skulle erfordra,
öfverstigande måhända Kronans hela behållna inkomst af dess skogar i Norr-
land, dels till följd af det missnöje hos enskilde, som den föreslagna inskrän-
ningen i deras dispositionsrätt öfver egna skogar kunde framkalla, betänklig-
heter dem Utskottet äfven för sin del hyser. Det synes Utskottet utom allt
tvifvel, att, i anseende till de ofantliga skogsvidder, hvarom fråga är, och till
svårigheten isynnerhet under vissa tider att nog skyndsamt förflytta sig från
det ena stället till det andra i trakter, der banade vägar saknas, antalet af
den skogsbetjening, som för den af motionären föreslagna kontroll behöfdes,
skulle blifva så stort, att kostnaden för dess aflönande icke stode i förhållande
till det gagn, Staten af dess tjenstgöring kunde draga, äfven under förutsätt-
ning, att lämplig sysselsättning kunde anvisas denna talrika betjening under de
öfriga delar af året, då densamma icke af nu ifrågakämda göromål upptoges.

Men ännu viktigare är det inkast, att förslaget medför ett intrång i den
enskildes rätt att förfoga öfver skog, den han innehar med full eganderätt, men
hvars produkter han icke skulle kunna efter eget godtfinnande tillgodogöra sig
under hvilken tid af året som helst, och icke ens någonsin utan de betydliga
hinder och besvär, som skyldigheten att tillkalla skogsbetjening och afvakta
tiden för dess ankomst, i förening med nödvändigheten att medfölja denna be-
tjening för att tillse, det icke något af det afverkade och till flottleden fram-
skaffade virket vid stämplingen förbiginges, skulle göra alldeles oundvikliga;
till följd af hvilka omständigheter ifrågavarande anordningar synas Utskottet
öförenliga med den i vårt land bestående rätt.

Emellertid hvilat hela förslaget på förutsättningen, att afverkningen från
de enskildes skogar skulle vara underkastad den kontroll, motionären ifråga-
ställt; och i annat fall blefve de af honom föreslagna åtgärder, för så vidt de
innefatta annat eller mera, än hvarom enligt gällande författningar de administra-
tiva myndigheterna redan nu kunna förordna, i sjelfva verket gagnlösa. Enligt
Kongl. Förordningen angående hushållningen med de allmänna skogarne i Riket
den 29 Juni 1866 eger nemligen Skogsstyrelsen att beträffande kronoparkerna "fast-
ställa hushållningsplaner samt att meddela de särskilda föreskrifter, som i af-
seende på hushållningen med dessa skogar kunna finnas nödiga"; till följd
hvaraf och då jemväl i öfrigt ofvannämnda myndigheter otvifvelaktigt hafva
befogenhet att vidtaga de åtgärder, som till utöfvande af kontroll vid afverk-
ningen å Kronan tillhöriga hemmans och boställens skogar äro nödiga, icke nå-
gon ytterligare lagstiftning i förevarande hänseende torde vara erforderlig.

På dessa skäl har Utskottet ansett sig böra hemställa, att Herr Almqvists nu berörda motion
ej må till vidare åtgärd föranleda.

Stockholm den 30 April 1867.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.

Reservationer:

af Herr Grefve *Eric Sparre*: »Det slut, hvartill Utskottet i detta Betänkande kommit kan jag icke biträda. Efter de upplysningar, som under en lång följd af år och för få dagar sedan genom officiella rapporter vunnits om de i en alldeles oerhörd skala, och med den planmässighet anlagda skogsafverkningar, att en enda sågverksegare anställer elfva s. k. skogvaktare, hvilkas placering just uti eller i närheten af de byar der största åverkan bedrifves och der befolkningen visat sig mest halsstarrig och hotfull emot uppsyningsmännen, tyckes gifva tillkännan ändamålet med deras vistelse derstädes», och sedan Landshöfdingen i Westerbottens län intygat: — »att den olaga afverkningen eller åverkan å Kronans marker under en följd af år vida öfverstigit den tillåtna fällningen, helst det i beslag tagna åverkade virket, åtminstone i Westerbottens län, uppgår till nära nog lika belopp som det tillåtna hugget, och sannolikt är att större delen undgått den hittills alltför fåtaliga jägeri-betjeningens uppmärksamhet» — så synes mig den mening icke kunna försvaras, att ytterligare åtgärder från Statsmagternas sida icke äro erforderliga.

Vid öfvervägande deraf, att den tillåtna afverkningen å eller uppköpet från Kronans skogar uppgår för en enda af de många sågverksegare till 40,000 stockar samt att det i beslag tagna virket, som i dessa vidsträckta trakter med hittills endast några få jägeribetjenter knappt torde utgöra $\frac{1}{100}$ af det åverkade, inser man att en sådan i system utförd brottslighet skall verka demoraliserande för befolkningen och förvirra begreppen om rätt och orätt. Tar man derjemte i betraktande följderna af detta planmessiga utrotande af skogen, den långsamma, af de isande nordanvindarne tillbakahållna, om icke omöjliggjorda, återvexten å

de afhuggna markerna, och verkan häraf på klimatet, så torde den farhåga icke vara öfverdrifven, att man här småningom tillreder ett nytt *Island*, värre än denna ö, emedan den af oceanen tempererade luften här saknas.

Då Representationens uppmärksamhet fästes på sådana förhållanden, vitsordade af officiela rapporter, kan den efter min uppfattning icke blunda för sanningen. Antingen måste Staten helt och hållet öfvergifva sina skogsmarker i de Norra länen och lemna dem åt förödelsen för att icke framkalla brottslighet, eller införa och handhafva kontroll öfver dem. Det sednare synes vara afsigten, då en mängd jägeribetjening i sednare tid der blifvit tillsatt. De rörande kronoskogarne i de Norrländska länen utfärdade författningar, hvilkas otillräcklighet för ändamålet i så måtto redan af Regeringen blifvit erkänd att en modifikation deri vidtagits, innehålla väl att Skogsstyrelsen eger meddela föreskrifter "i afseende å hushållningen"; men då på sätt motionären upplyst, kontroll icke kan utöfvas, utan att densamma utsträckes något utöfver "hushållningen", samt, enär med afseende å svårigheten att i detta afseende träffa den rätta och fullt ändamålsenliga utvägen, de upplysningar, som inom Representationen kunnat lemnas, torde hafva varit för Regeringen välkomna, så hade mera uppmärksamhet bordt egnas åt frågan. För att med behörigt eftertryck vidtaga de utomordentliga åtgärder, som utan tvifvel erfordras, torde Regeringen måhända till och med behöfva ett stöd i Representationen. Så har jag uppfattat meningen med ifrågavarande motion, hvilken framlagd af en nitisk enbetsman, som ej ännu hunnit acklimatisera sig i en ort, der åverkan hör till ordningen för dagen, varit förtjent af ett bättre öde.

Under många på hvarandra följande riksdagar har jag, såsom ledamot af Lag-Utskottet, varit pligtig taga kännedom om det skamlösa förfarande, som eger rum vid skogsåverkan i Norrland. Jag har hittills deltagit i afböjandet af åtgärder från Representationens sida, i afbidan på de författningar som väntats. Men då dessa författningar nu utkommit, och desamma, åtminstone i vissa delar, enligt intyg af dem som om saken måste hafva en på erfarenhet inom orten grundad kännedom, icke äro tillräckliga att bota det onda, så har jag icke ansett mig kunna fortfarande afstyrka all åtgärd i saken.

Beträffande den fråga, hvilken må anses såsom hörnstenen för denna motion och med afseende å hvilken densamma, såsom erfordrande i viss mån Representationens samtycke, måste anses fullt berättigad, eller huruvida allt timmer, som flottas i elfvarne i de Norrländska länen, bör vara med kontroll märke försedt, så har jag för min del ansett att ett stadgande i sådan syftning lika väl kan försvaras som t. ex. det att brännvin, som transporteras å väg, skall vara försedt med tillverkningsbevis.

Att ett sådant stadgande icke kan för producenterne synas tungt, eller för rörelsen hinderligt, slutar jag deraf att en mängd sågverksegare inom We-

ster-Norrlands, Westerbottens och Norrbottens län i en till Kongl. Maj:t år 1856 ingifven petition sjelfve begärt bland andra stadganden följande:

“4:o. Har sågverksegare timmer på skatteskog sig tillhandlat eller sådant köpt af annan, som efter särskilda tillståndsresolutioner egt timmer från Kronans skogar afverka, vare han äfven skyldig att derom hos vederbörande jägeribetjent anmälan göra och denne att sådant timmer vederbörligen *afmärka* på sätt och tid ofvan (om timmer från Kronans skogar) sagdt är.“

Om ett sådant stadgande på den tiden, då jägeribetjoningens antal i de norra länen var högst obetydligt, icke synts sågverksegarne sjelfve opraktiskt eller hinderligt, så måste det numera då 42 högre skogstjenstemän enligt statskalendern finnas anställda eller skola anställas i dessa län, icke vara alldeles overkställbart.

Med afseende härå och utan att tilltro mig med full visshet bedöma lämpligheten af de föreslagna åtgärderna, har jag inom Utskottet varit af den mening, att hemställan borde göras:

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes anbefalla vidtagande af erforderliga åtgärder för utöfvande af kontroll öfver afverkningen från Kongl. Maj:ts och Kronans samt öfriga under allmän uppsigt och vård stående skogar i de Norrländska länen, på det att olaga afverkan derå må förebyggas, eller åtminstone i möjligaste måtto inskränkas.

samt af Herrar *Holmberg* och *Ribbing*, hvilka instämde med Herr Grefve Sparre.

N:o 76.

Ank. till Riksd. Kansli d. 4 Maj 1867, kl. 2 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af Riksdagens Justitie-ombudsmans framställning rörande åtgärder till domstols-arkivens bevarande.

Då Riksdagens Justitie-ombudsman uti sin till innevarande Riksdag afgifna embetsberättelse förnyat en af honom i berättelsen till nästföregående Riksdag gjord framställning, hvars behandling då icke lærer medhunnits, angå-